

POLITICKÁ GRAMOTNOSŤ AKO ASPEKT BUDOVANIA OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Jaroslav ČÁRSKY¹, Evamária VESELSKÁ²

Abstract

The aim of this paper is to analyze political literature in Slovakia. The article highlights first-time voters. This age category will be discussed due to the high influence of first-time voters on election results, especially in the parliamentary elections. On the other hand, the great influence of first-time voters on the part of different political parties is an important reason, since the first-time voters, young people, in the age of 18, still attend secondary schools with well-defined curriculum. However, the school system does not sufficiently inform young people about various topics, so that first-time voters cannot distinguish true information from populism. This paper does not claim an overall analysis of political literature in Slovakia. We used content analysis of text, method of description and method of questionnaire. We used the interpretative method. In the analysis of the questionnaires we confirmed the hypothesis and can be understood as confirmed, as young people who currently have unlimited access to information do not use this possibility to gain knowledge and overview of political events in Slovakia, do not try to find objective or truthful information and therefore they can be considered a group with a low level of political literacy.

Key words: *Slovak Republic, democracy, political literacy, participation, politics*

Úvod

Gramotnosť hrá v modernej spoločnosti neodmysliteľnú úlohu. „Je bránou k vzdelávaniu, k získavaniu a spracovaniu informácií a tým – sprostredkovane – k profesijnej úspešnosti, k prístupom k médiám, k pestovaniu kultúrnych i ďalších osobných záľub a ku fungovaniu v celom rade životných situácií.“ (Gavora 2002, s. 171). Napríklad sociológovia spájajú gramotnosť s rastom ľudských zdrojov. Človek by podľa nich mal mať také vedomosti, schopnosti a zručnosti, ktoré mu umožňujú narábať s informáciami, orientovať sa v prostredí, vedieť tímovo pracovať, vedieť komunikovať, byť pripravený na zmeny, vedieť participovať. P. Gavora ponúkol štyri modely gramotnosti kam patrí bázová gramotnosť, funkčná gramotnosť, gramotnosť ako určitý sociálno-kultúrny jav, e-gramotnosť či digitálna gramotnosť. Bázová gramotnosť sa chápe ako zručnosť písať a čítať. Funkčná gramotnosť je „schopnosť používať písaný text na riešenie životných situácií.“ (Jankurová 2015:5). Gramotnosť sa môže chápať ako sociálno-kultúrny jav, lebo sú rôzne formy či druhy gramotnosti a neexistuje jedna všeobecná gramotnosť. Politická gramotnosť sa môže chápať ako súbor schopností, ktoré sú nevyhnutné na to, aby sa občania

¹ Mgr, Jaroslav Čársky, Katedra politológie, Celouniverzitné pracovisko, Trenčianska Univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Študentská 1639/2, 911 01 Trenčín, Slovenská republika, E-mail: jaroslav.carsky@tuni.sk

² Mgr, Evamária Veselská, Katedra politológie, Celouniverzitné pracovisko, Trenčianska, Univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Študentská 1639/2, 911 01 Trenčín, Slovenská republika, E-mail: evamaria.veselska@gmail.com

mohli zúčastniť na vláde spoločnosti. „Politickú negramotnosť občana ide interpretovať ako neporozumenie fungovaniu politického systému, neorientácie v ňom.“ (Kotrba – Čulík, 2010).

Politická gramotnosť v sebe zahŕňa pochopenie rôznych problémov, ktoré musí riešiť spoločnosť, pochopenie fungovania verejnej správy alebo získanie schopnosti kritického myslenia. Politická gramotnosť sa týka všetkých občanov, ktorí majú práv voliť a byť volení. Títo občania by preto mali rozumieť systému, v ktorom žijú. Je to totiž zodpovednosť pre súčasné, ale aj budúce generácie. Akákoľvek vec, ktorá sa stane v rámci spoločnosti môže mať neviditeľný, ale aj viditeľný dopad pre iné javy. „Kto nejde k voľbám dáva svetlu na vedomie, že je mu jedno, kto mu určuje životné podmienky.“ (Šmídová, 2009). Taký občan sa napríklad nechce zaujímať o volebné programy politických strán.

Zdroje a použité metódy

Pri zbere potrebných údajov použijeme kvantitatívny, aj kvalitatívny typ výskumu. Využijeme exploratívnu metódu, teda dotazník, ktorý sa skladá zo 14 otázok. Dotazník rozdelíme do troch častí. V prvej časti je našou snahou zistiť úroveň politickej gramotnosti u prvovoličov prostredníctvom otázok o základných faktoch súvisiacich s politickým systémom na Slovensku. V druhej časti skúmame mieru záujmu o politiku a politické dianie prvovoličov. Túto mieru záujmu dosahujeme cez otázky o dôvere voči politickým inštitúciám alebo záujme sledovať aktuálne politické dianie. V tretej časti sa zameriavame na zisťovanie politickej príslušnosti prvovoličov a to prostredníctvom otázok o možnom výbere politickej strany pri konaní parlamentných volieb alebo cez faktory, ktoré ovplyvňujú politické názory prvovoličov. Snahou je teda zistiť, cez komparatívne metódy, mieru politickej gramotnosti u prvovoličov a rozsah nielen záujmu o politiku, ale aj samotnej politickej príslušnosti študentov 1. a 3. ročníka stredných škôl.

Cieľom daného prieskumu je zistiť mieru politickej gramotnosti u študentov 1. a 3. ročníka navštevujúci rozličné typy stredných škôl v Trnavskom kraji. Účelom je taktiež zistiť všeobecnú mieru záujmu o politiku a politické dianie u prvovoličov ako aj dozvedieť sa niečo o tom aké množstvo vedomostí majú prvovoliči o fungovaní politiky a politického systému na Slovensku. V rámci prvej výskumnej otázky rozoberáme hlavne základné fakty o politickom systéme na Slovensku. Aké majú prvovoliči základné vedomosti o politickom systéme Slovenskej republiky?

V druhej výskumnej otázke sa zameriavame na mieru záujmu prvovoličov o politike a politickom dianí vo všeobecnosti. Majú prvovoliči záujem o politiku? Tretia výskumná otázka nám slúži na zistenie informácií o politickej príslušnosti študentov 1. a 3. ročníka stredných škôl. Aká je politická príslušnosť prvovoličov?

Následne si na základe určených výskumných otázok zvolíme nasledujúce hypotézy:

Hypotéza 1: Predpokladáme, že prvovoliči nemajú dostatočné vedomosti o fungovaní politického systému na Slovensku.

Hypotéza 2: Predpokladáme, že väčšina študentov 1. a 3. ročníka stredných škôl nemajú prílišný záujem o politiku a politické dianie v rámci Slovenskej republiky.

Hypotéza 3: Predpokladáme, že politická príslušnosť prvovoličov bude závisieť od schopnosti politických strán komunikovať s občanmi a od schopnosti ovplyvňovať občanov prostredníctvom médií či rôznych sociálnych sietí.

Primárnu vzorku tvoria študenti 1. a 3. ročníka, ktorí navštevujú stredné školy v Trnavskom kraji. Rozdáme spolu 120 dotazníkov, z toho 53 študentom 1. ročníka a 67 študentom 3. ročníka na

strednej škole. Primárnu vzorku tvoria študenti navštevujúci Strednú odbornú školu J. Čabelku v Holíči a Strednú zdravotnícku školu v Skalici. Päť dotazníkov nám vyplnia študenti iných škôl a to 3 študenti Gymnázia F. V. Sasinka v Skalici a 2 dotazníky zasa študenti Stredného odborného učilišťa v Holíči.

Výsledky a diskusia

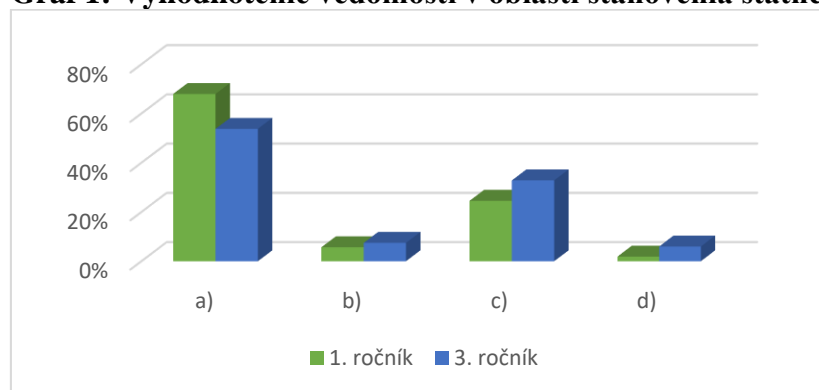
V priebehu mesiaca marec 2019 sme na Strednej odbornej škole J. Čabelku v Holíči a Strednej zdravotníckej škole v Skalici ako aj na ďalších dvoch stredných školách rozdali študentom 1. a 3. ročníka dotazníky. Údaje, ktoré sme získali cez daný výskum sme vyhodnotili prostredníctvom sociologickej a štatistickej metódy. Následne sme analyzovali výsledky, ktoré sme získali z vyplnených dotazníkov. Návratnosť dotazníkov bola 100 %. Výsledky sme následne pre lepšiu orientáciu spracovali grafickým znázornením. Pri spracovávaní sme oddeľovali výsledky študentov 1. ročníka a študentov 3. ročníka pre lepšiu analýzu ale aj prehľadnosť. Popis našich zistení sme spolu s grafmi interpretovali prostredníctvom slovného popisu. Nakoniec sme na základe odpovedí potvrdili resp. vyvrátili predtým určené hypotézy. Otázky č. 1 - 6 nám priniesli výsledky ohľadom základných vedomostí študentov. Analýzou získaných odpovedí respondentov na otázky č. 1 - 6 sme či už potvrdili alebo vyvrátili hypotézu č. 1, v ktorej predpokladáme, že prvovoliči nemajú dostatočné vedomosti o fungovaní politického systému na Slovensku.

1. Slovensko je:

- a) prezidentská republika
- b) poloprezidentská republika
- c) parlamentná republika
- d) neviem

V prvej otázke sme sa zaoberali zistením vedomostí v oblasti stanovenia štátneho zriadenia našej krajiny. Cieľom bolo zistiť, či študenti vedia rozoznať štátne zriadenia a zároveň určiť do akého štátneho zriadenia patrí Slovensko. Od tejto znalosti sa potom odvíjajú znalosti postavenia a rozdelenia kompetencií konkrétnych politických predstaviteľov. Na základe grafu si môžeme všimnúť, že správnu odpoveď označilo len 25 % študentov 1. ročníka a o niečo viac, teda 33 % študentov 3. ročníka.

Graf 1: Vyhodnotenie vedomostí v oblasti stanovenia štátneho zriadenia našej krajiny

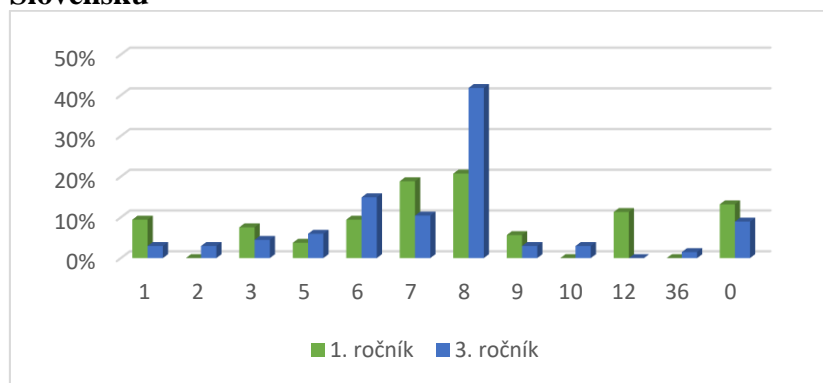
Zdroj: vlastné spracovanie

2. Koľko Vyšších územných celkov má Slovenská republika?

.....8.....

V otázke č. 2 sme zisťovali vedomosti o rozdelení územných samosprávnych jednotiek na Slovensku. Túto otázku sme do dotazníka zakomponovali aj preto, aby sme zistili, či študenti vedia čo je vlastne VÚC. Z grafu nám vyplýva, že správnu odpoveď označilo 20 % študentov 1. ročníka a 41 %, teda o niečo viac, študentov 3. ročníka.

Graf 2: Vyhodnotenie vedomostí o rozdelení územných samosprávnych jednotiek na Slovensku

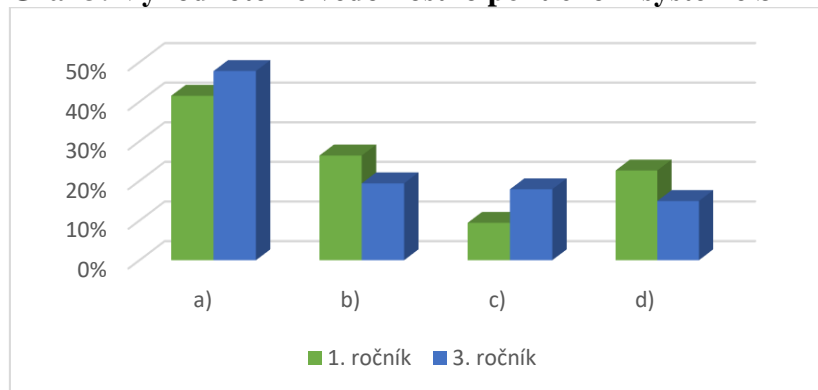
Zdroj: vlastné spracovanie

3. Základné princípy volebného práva sú:

- a) zákonnosť, všeobecnosť, priamosť, tajnosť
- b) všeobecnosť, rovnosť, priamosť, tajnosť**
- c) všeobecnosť, reprezentatívnosť, tajnosť, štátnosť
- d) neviem

V otázke č. 3 sme zisťovali vedomosti z oblasti politického systému Slovenskej republiky a to konkrétne znalosti o voľbách na Slovensku. Na základe týchto princípov každý jeden volič na Slovensku volí, preto je dôležité poznať, na akých základoch sú postavené volebné práva. Na základe grafu môžeme vidieť, že správnu odpoveď označilo len 26 % študentov 1. ročníka a 19 % študentov 3. ročníka.

Graf 3: Vyhodnotenie vedomostí o politickom systéme SR

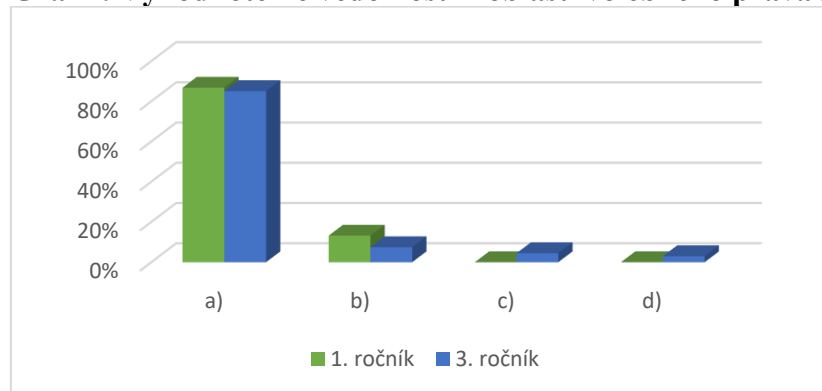
Zdroj: vlastné spracovanie

4. Aktívne volebné právo nadobúdajú občania SR po dosiahnutí:

- a) 18 rokov**
- b) 21 rokov
- c) 25 rokov
- d) neviem

V štvrtej otázke sme sa zaoberali zistením vedomostí z oblasti volebného práva SR. Jedná sa o pomerne jednoduchú otázku, u ktorej sme predpokladali vysokú mieru správnosti, keďže každý sa právne dospelým občanom stáva po nadobudnutí 18 rokov veku, vtedy získava aj volebné právo. Tento fakt je jasný väčšine mladým ľuďom. Z psychologického hľadiska je cieľom neploletých ľudí stať sa plnoletými pričom si uvedomujú aspoň z časti svoje práva a povinnosti. Správnu odpoveď označilo 86 % študentov 1. ročníka a 85 % študentov 3. ročníka. Na základe odpovedí môžeme skonštatovať, že študenti stredných škôl vedia definovať pojem aktívne volebné právo, resp. vedia kedy toto právo nadobudnú

Graf 4: Vyhodnotenie vedomostí z oblasti volebného práva SR

Zdroj: vlastné spracovanie

5. Ako dlho trvá funkčné obdobie poslancov NR SR?

a) 4 roky

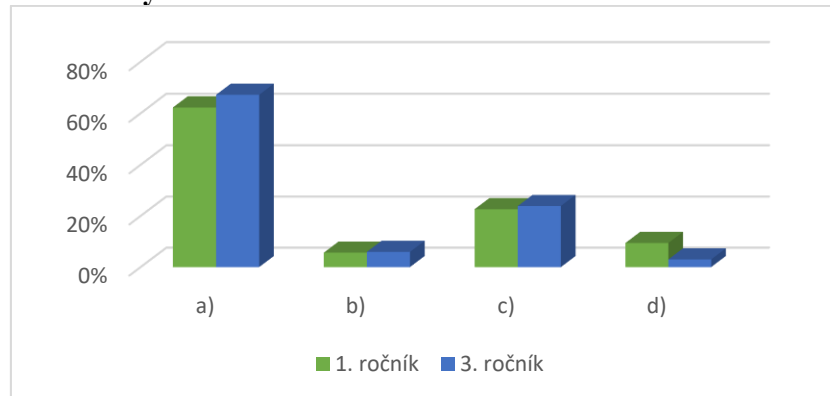
b) 2 roky

c) 5 rokov

d) neviem

V otázke č. 5 sme zisťovali vedomosti o trvaní funkčného obdobia poslancov NR SR. Túto otázku sme do dotazníka zaradili z toho dôvodu, že z hľadiska dôležitosti volieb sú pre nás kľúčové voľby do NR SR. Zaujímalo nás, aké majú prvovoliči vedomosti o politikoch, ktorí ich zastupujú v NR SR. Na základe grafu môžeme vidieť, že správnu odpoveď označilo 62 % študentov 1. ročníka a 67 % študentov 3. ročníka. Nadpolovičná väčšina študentov teda na otázku vedela odpovedať.

Graf 5: Vyhodnotenie vedomostí o trvaní funkčného obdobia poslancov NR SR

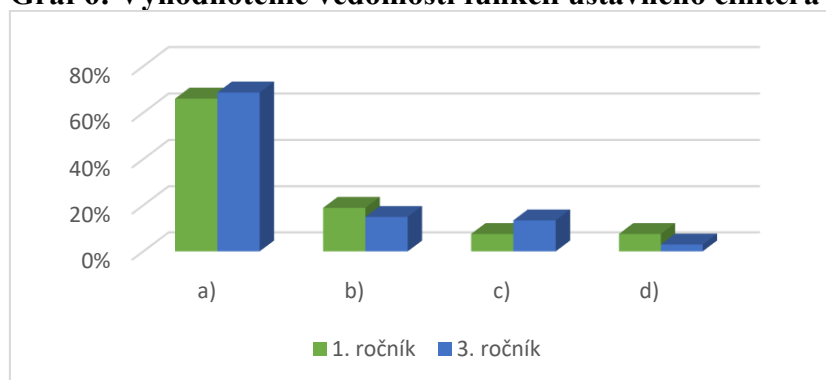
Zdroj: vlastné spracovanie

6. Kto je podľa teba najvyšším ústavným činiteľom SR?

- a) **Prezident**
- b) *Predseda vlády*
- c) *Predseda parlamentu*
- d) *neviem*

Šiesta otázka zisťovala vedomosti o funkcii, ktorej pôsobnosť, ako aj právomoci vychádzajú z Ústavy SR. Ide o poslednú otázku, ktorá sa zaoberá vedomosťami o politickom systéme SR. Na základe grafu môžeme povedať, že správnu odpoveď označila väčšina študentov obidvoch ročníkov a to 66 % študentov 1. ročníka a 68 % študentov 3. ročníka. Môžeme sa však domnievať, že určité percento študentov si vybrali správnu odpoveď v spojení s výberom odpovedi pri otázke č. 1, teda, že Slovensko je prezidentská republika, tým pádom by mal byť najvyšším ústavným činiteľom Prezident.

Graf 6: Vyhodnotenie vedomostí funkcií ústavného činiteľa

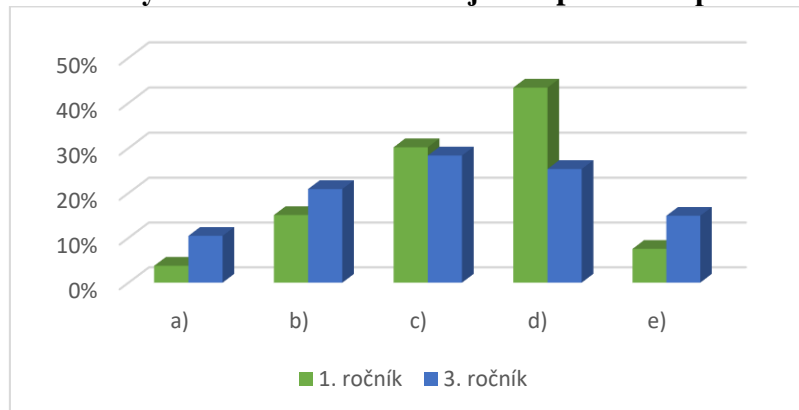
Zdroj: vlastné spracovanie

Otázky č.7 - 11 sa týkajú miery záujmu študentov o politiku a politické dianie na Slovensku, plnili pre nás teda informačnú funkciu. Získané odpovede z dotazníka a ich následná analýza pomocou komparatívnej metódy nám priniesli výsledok o miere záujmu študentov o politiku a tým potvrdili alebo vyvrátili hypotézu č. 2, že väčšina študentov 1. a 3. ročníka stredných škôl nemajú prílišný záujem o politiku a politické dianie v rámci SR.

7. Do akej miery sa zaujímaš o politiku a politické dianie?

- a) **zaujímam**
- b) *skôr zaujímam*
- c) *skôr nezaujímam*
- d) *nezaujímam*
- e) *neviem posúdiť*

Cieľom otázky č. 7 bolo zistiť záujem študentov o politiku a politické dianie. Mladí ľudia by sa mali zaujímať o politiku, ide predsa o budúce authority našej krajiny. Pri otázke tohto typu je potreba ale odlišovať rôzny vek respondentov. V prvom ročníku sa totiž dá očakávať nižší záujem o politiku keďže ide o 15-ročných mladých ľudí, ktorí začínali študovať na strednej škole a ešte len si utvárajú názory. V tretom ročníku, kedy sú študenti pred 18. rokom veku alebo čerstvo dospelí si už uvedomujú svoje práva a povinnosti. Z grafu nám vyplýva, že 43 % študentov 1. ročníka sa o politiku a politické dianie nezaujíma, naopak iba 3 % študentov sa o politiku zaujímajú, čo je vzhľadom na nízky vek očakávaný výsledok, avšak je potrebné aby sa aj mladí ľudia začali nejako politicky vyvíjať. Najviac percent študentov, čiže 28 % študentov označilo odpoveď, že sa o politiku a politické dianie skôr nezaujímajú. Zaujímavé je, že až takmer 15 % študentov uviedlo, že nevie posúdiť do akej miery sa zaujímajú o politiku a politické dianie.

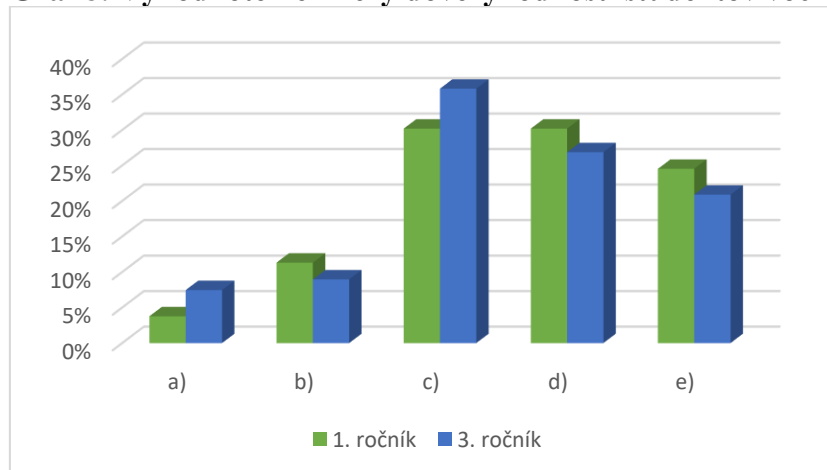
Graf 7: Vyhodnotenie úrovne záujmu o politiku a politické dianie

Zdroj: vlastné spracovanie

8. Do akej miery dôveruješ politickým inštitúciám?

- a) dôverujem
- b) skôr dôverujem
- c) skôr nedôverujem
- d) nedôverujem
- e) neviem posúdiť

Daná otázka nám mala zistiť mieru dôveryhodnosti študentov voči našim politickým inštitúciám. Ak totiž u občana prevláda nízka dôvera voči politickým inštitúciám, môžeme u daného občana predpokladať aj nízku mieru participácie. Na základe grafu môžeme skonštatovať, že 30 % študentov 1. ročníka odpovedalo na danú otázku negatívne, teda, že skôr nedôveruje či nedôveruje politickým inštitúciám. Študenti 3. ročníka najviac krúžkovali odpoveď c), teda že skôr nedôverujú politickým inštitúciám

Graf 8: Vyhodnotenie miery dôveryhodnosti študentov voči politickým inštitúciám

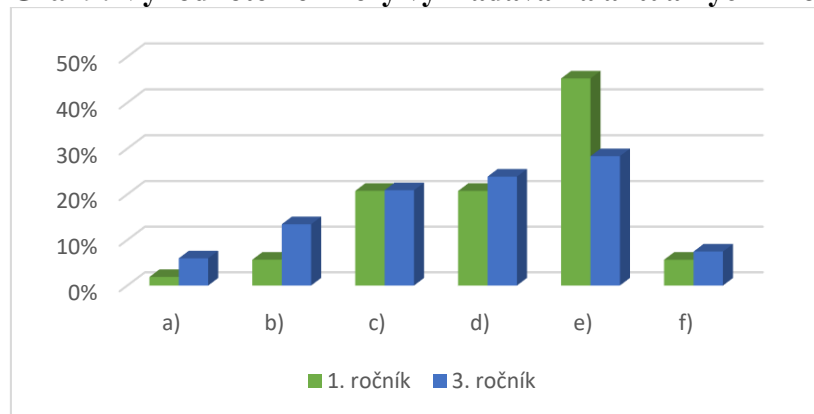
Zdroj: vlastné spracovanie

9. Ako často si vyhľadávaš aktuálne informácie z politického diania na Slovensku?

- a) veľmi často
- b) často
- c) menej často
- d) občas
- e) vôbec
- f) neviem posúdiť

Otázka č. 9 nám dala odpoveď na otázku miery vyhľadávania rôznych aktuálnych informácií z oblasti politiky v rámci SR. Z grafu môžeme vyčítať, že najviac krúžkov dostala odpoveď e), teda že aktuálne informácie z politického diania na Slovensku si vôbec nevyhľadávajú. Túto odpoveď označilo 45 % študentov 1. ročníka a 28 % študentov 3. ročníka. Len takmer 2 % prvákov si aktuálne politické informácie vyhľadávajú veľmi často. U tretiakov je odpoveď veľmi často taktiež najmenej označená.

Graf 9: Vyhodnotenie miery vyhľadávania aktuálnych informácií o politike

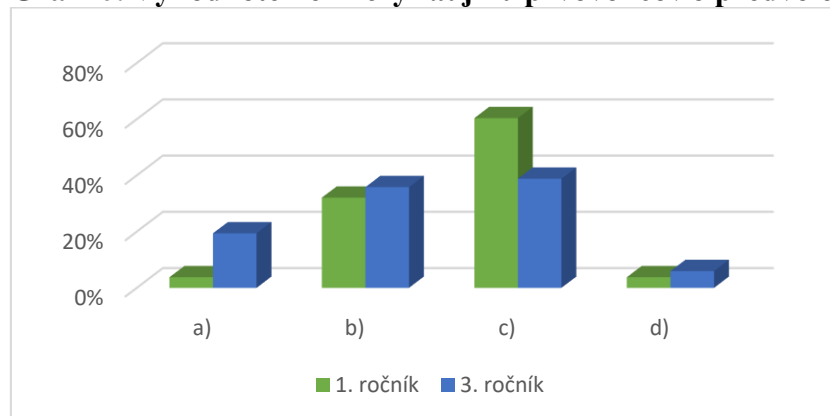
Zdroj: vlastné spracovanie

10. Sleduješ pred voľbami predvolebné kampane jednotlivých politických strán?

- a) áno
- b) iba občas
- c) nie
- d) neviem

Daná otázka sa snažila zistiť mieru záujmu voličov o predvolebné kampane politických strán. Nemusí ísť o obdobie kedy nejaké voľby prebiehajú, ide o všeobecnú otázku namierenú na prvovoličov s cieľom zistiť, či majú záujem, pred tým ako majú možnosť ísť voliť, sledovať predvolebné kampane politických strán. Z grafu nám vyplýva, že až 60 % študentov 1. ročníka nesleduje pred voľbami predvolebné kampane jednotlivých politických strán. Najviac, 38 % študentov 3. ročníka označilo taktiež negatívnu odpoveď. Avšak až 35 % tretiakov si aspoň občas pozrie predvolebné kampane politických strán, podobne je to aj u prvákov, kedy 32 % z nich občas sleduje nejaké predvolebné kampane. S tým súvisí fakt, že v súčasnosti sa tieto vekové kategórie pohybujú po rôznych sociálnych sieťach, ktoré niektoré politické strany využívajú pre svoju volebnú kampaň.

Graf 10: Vyhodnotenie miery záujmu prvovoličov o predvolebné kampane politických strán

Zdroj: vlastné spracovanie

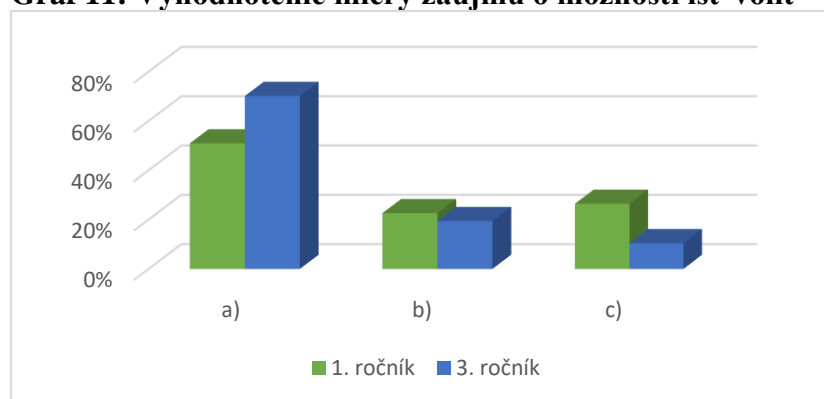
Otázky č.11 - 14 sa zaoberajú politickou príslušnosťou prvovoličov. Síce sa zaoberáme prvovoličmi, ktorí ešte nemajú možnosť voliť avšak aj tí už sú nejakým politicky vyhranením a v budúcnosti ide o najdôležitejšiu skupinu voličov. Analýzou získaných odpovedí z dotazníka sme následne potvrdili alebo vyvrátili hypotézu č. 3, ktorá hovorí, že politická príslušnosť prvovoličov bude závisieť od schopnosti politických strán komunikovať s občanmi a od schopnosti ovplyvňovať občanov prostredníctvom médií či rôznych sociálnych sietí.

11. Keby si mal/a možnosť ísť voliť, volil/a by si?

- a) áno
- b) nie
- c) neviem

V otázke č. 11 sme zisťovali mieru záujmu prvovoličov o možnosť ísť voliť a tým dať konkrétnej politickej strane svoj hlas. Väčšia pravdepodobnosť využitia možnosti voľby sa očakáva u študentov 3. ročníka. Z grafu nám vyplýva, že 70 % študentov 3. ročníka by využilo možnosť ísť voliť, rovnako aj 50 % študentov 1. ročníka by túto možnosť využila. 26 % prvákov odpovedalo na túto otázku neviem, pričom v tom prípade nemali možnosť vybrať si v nasledujúcej otázke nejakú politickú stranu alebo hnutie.

Graf 11: Vyhodnotenie miery záujmu o možnosti ísť voliť

Zdroj: vlastné spracovanie

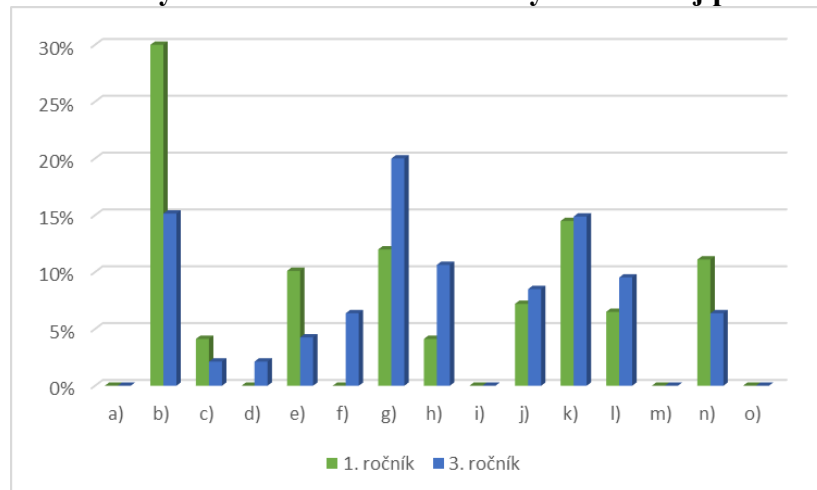
12. Keby si teraz mal/a možnosť voliť v parlamentných voľbách, koho by si volil/a? (odpovedia len tí, ktorí v predchádzajúcej otázke označili možnosť áno)

- a) Komunistická strana Slovenska
- b) Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko
- c) Kresťanskodemokratické hnutie
- d) MOST-HÍD
- e) OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti
- f) PRIAMA DEMOKRACIA
- g) Progressívne Slovensko/ Spolu- občianska demokracia
- h) Sloboda a Solidarita
- i) Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana
- j) Slovenská národná strana
- k) SME RODINA – Boris Kollár
- l) SMER – sociálna demokracia
- m) Strana maďarskej komunity
- n) iný
- o) žiadny

Daná otázka dáva možnosť respondentovi vybrať si konkrétnu politickú stranu ak by teraz prebiehali voľby a on mal možnosť ísť voliť. Na základe tejto otázky môžeme zistiť politickú

príslušnosť každého prvovoliča a tým načrtnúť čiastočné výsledky budúcich volieb, v ktorých už aspoň časť z nich bude mať možnosť voliť. Odpovedať na túto otázku mali možnosť len tí respondenti, ktorí v prechádzajúcej otázke zakrúžkovali možnosť áno. Preto sa nám počet respondentov, ktorí odpovedali na túto otázku zúžil. Celkovo možnosť vybrať si konkrétnu politickú stranu využilo dokopy 74 študentov, čo predstavuje 62 %, pričom z tohto počtu bolo 27 študentov 1. ročníka a 47 študentov 3. ročníka. Na základe grafu potom môžeme vidieť, že až 30 % študentov 1. ročníka by volilo ĽSNS. Tento výsledok by mohol zodpovedať nízkej politickej gramotnosti u prvého ročníka na základe odpovedí 1 – 6 tohto dotazníka. U 3. ročníka by vyhrala koalícia strán Progresívne Slovensko a Spolu- občianska demokracia, ktorú si vybralo 20 % študentov. Avšak ako druhá najviac krúžkovaná možnosť skončila ĽSNS.

Graf 12: Vyhodnotenie možnosti voľby konkrétnej politickej strany

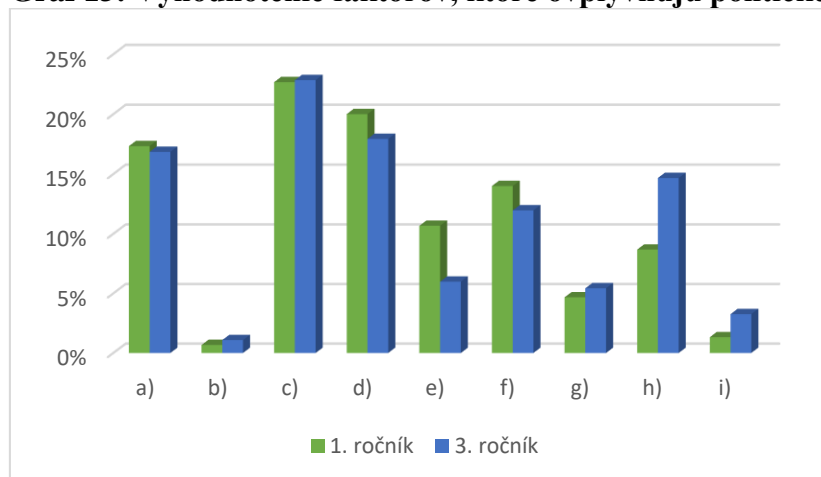

Zdroj: vlastné spracovanie

13. Vyber faktory, ktoré najviac ovplyvňujú tvoje politické názory: (označte 3 možnosti)

- a) médiá
- b) printová tlač
- c) sociálne siete
- d) rodina
- e) škola
- f) blízke okolie
- g) pútavosť kampaní
- h) osobnosť politikov
- i) iná možnosť, uveďte:.....

Otázka č. 13 patrí do skupiny otázok, ktoré sa zaoberajú politickou príslušnosťou študentov. Cieľom tejto otázky bolo zistiť ktoré faktory najviac ovplyvňujú prvovoličov a ich názory. V súčasnosti sú najviac navštevovaným miestom rôzne sociálne siete, kde sa nachádzajú aj politické strany a médiá a tým prispievajú k riešeniu politiky cez internet. Každý respondent mal k dispozícii 3 možnosti, ktoré takmer každý z nich využil. Vo vyplnených dotazníkoch sa našli aj odpovede, v ktorých bolo uvedené, že ich žiadny faktor neovplyvňuje, išlo o 8 respondentov z oboch ročníkov. Jednalo sa o respondentov, ktorých politika a politické dianie nezaujímalo. Z grafu následne vyplýva, že 22 % študentov 1. ročníka najviac ovplyvňujú sociálne siete, rovnako je to aj u študentov 3. ročníka a to zhodne 22 %. U prvákov následne prevláda faktor rodiny, ktorý si vybralo 20 % respondentov, rovnako tento faktor dopadol aj u tretiaikov, ktorý si vybralo 17 % respondentov. S najmenším percentom vybranej možnosti skončila printová tlač, z čoho sa dá vyplývať, že dnes si mladí ľudia takmer všetky informácie vyhľadávajú alebo sa k nim dostanú cez sociálne siete, internetové stránky či médiá vysielajúce cez televízie.

Graf 13: Vyhodnotenie faktorov, ktoré ovplyvňujú politické názory prvovoličov

Zdroj: vlastné spracovanie

14. Štúdium na strednej škole ovplyvňuje rozvoj mojej politickej gramotnosti:

a) áno

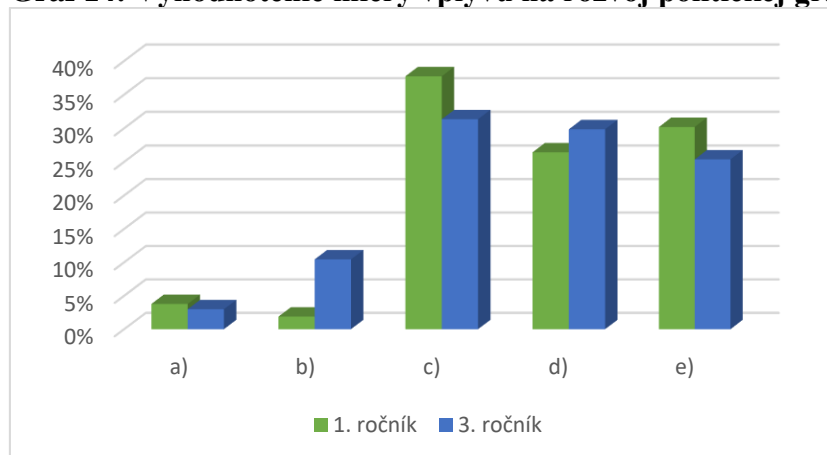
b) skôr áno

c) skôr nie

d) nie

e) neviem posúdiť

V poslednej otázke sme zisťovali informácie aj o školách, na ktorých sa daný výskum realizoval. V danej otázke sme sa pýtali študentov, ako ich štúdium na konkrétnej strednej škole vplýva na rozvíjanie ich politickej gramotnosti. Táto otázka je dôležitá z toho dôvodu, že práve počas štúdia na strednej škole získa študent možnosť politicky participovať v podobe hlasovania vo voľbách. Na základe grafu môžeme povedať, že 37 % študentov 1. ročníka sa domnieva, že štúdium na strednej škole neovplyvňuje ich rozvoj politickej gramotnosti, podobne na tom sú aj študenti 3. ročníka, z ktorých 31 % si vybrali práve túto odpoveď. Najmenej percent získala odpoveď a), teda že štúdium na strednej škole ovplyvňuje rozvoj ich politickej gramotnosti, u prvákov si túto odpoveď vybralo 3 % študentov a u treťakov taktiež 3 % študentov.

Graf 14: Vyhodnotenie miery vplyvu na rozvoj politickej gramotnosti študentov

Zdroj: vlastné spracovanie

Pod'akovanie

Tento príspevok bol vytvorený v rámci projektu KEGA č. 003TnUAD-4/2018 Inovácia metodických listov pre učiteľov občianskej náuky z pohľadu potreby prevencie prejavov extrémizmu a výchovy k demokratickému občianstvu.

Záver

Výsledky dotazníkov nám priniesli zaujímavé fakty o vedomostiach študentov ako aj o ich výbere politických strán. Na základe výsledkov sme potom mohli potvrdiť hypotézy, ktoré sme si stanovili na začiatku. Na základe týchto hypotéz sme mohli potom overovať fakt, že aj napriek veľkej dostupnosti informácií prevláda na Slovensku aj v súčasnosti nízka miera politickej gramotnosti u prvovoličov. V spojitosti s tým, že sa nám dané tri hypotézy pri analýze dotazníkov potvrdili považujeme stanovenú hypotézu za potvrdenú, keďže mladí ľudia, ktorí majú v súčasnosti už neobmedzený prístup k informáciám túto možnosť nevyužívajú na získanie vedomostí a prehľade o politickom dianí na Slovensku, nesnažia sa nachádzať objektívne či pravdivé informácie a preto ich môžeme považovať za skupinu s nízkou mierou politickej gramotnosti.

Použitá literatúra

- GAVORA, P. 2002. *Gramotnosť: vývin modelov, reflexia praxe a výskumu*. In *Pedagogika*, roč. 52, 2002. č. 2, 171 – 181 s.
- JANKUROVÁ, A. 2015. *Gramotnosť a jej rozvíjanie prostredníctvom edukačných činností*. 1. vyd. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum, 2015. 50 s. ISBN 978-80-565-1321-7
- KOTRBA, Š. – ČULÍK, J. 2010. Je občan politicky gramotný? Jak kto a jak kdy. In *Britské listy*. [online]. 2010, [cit. 26-7-2019]. Dostupné na internete: <<http://blisty.cz/art/53337.html>>.
- ŠMÍDOVÁ, E. 2009. Volby a politická ngramotnost občanu. In *Politika – CZ*. [online]. 2009, [cit. 3. 8. 2019]. Dostupné na internete: <<http://www.politikacz.nazory.cz/volby-a-politicka-ngramotnost-obcanu.html>>.

Výskum politickej gramotnosti. 2019. vlastné spracovanie.